

پیش از اینکه تحریم‌ها علیه کشور ما وضع شود هم مشکلات اقتصادی داشتیم. مشکل عدم بهره‌وری قبل از تحریم‌ها هم مطرح بود. جز فشارهایی که تحریم ایجاد می‌کند، ناکارآمدی سیستم اقتصادی نیز موجب تشدید اثرات آن می‌شود و بسیاری از مردم این فشارها را در زندگی خود احساس می‌کنند

گزارش «وطن امروز» درباره دیدگاه‌های اقتصادی ۶ کاندیدای انتخابات ریاست جمهوری درباره اقتصاد چه گفتند؟

قاضی‌زاده‌هاشمی، محمدباقر قالیباف، مصطفی پورمحمدی، علیرضا زاکانی، مسعود پزشکیان و سعید جلیلی ۶ کاندیدای چهاردهمین دوره ریاست جمهوری هستند که در این مناظره، برنامه‌ها و خط‌مشی‌های اقتصادی و اجتماعی خود را تشریح کردند و به انتقاد از یکدیگر و مسئولان سابق و ارائه راهکارهایی برای حل مشکلات کشور پرداختند. در بخش اول مناظرات که به موضوع سیاست‌گذاری در پارانه‌ها، محرومیت‌زایی و فقر اختصاص یافت، اظهار ناراحتی و نگرانی از کوچک شدن سفره مردم توسط کاندیداهای موضوعی بود که توانست توجه مخاطبان را به خود جلب کند و حرف دل مردمی باشد که برای تأمین سفره‌شان درگیر هستند.

کمتر از یک هفته مانده به انتخابات چهاردهمین دوره ریاست جمهوری، پس از برگزاری دومین مناظره انتخاباتی نامزدها با موضوع اقتصادی، تحلیل‌های مختلفی درباره نکات عنوان‌شده از سوی کاندیداهای مطرح شد. پنجشنبه‌شب مناظره کاندیداهای انتخابات ریاست‌جمهوری ۱۴۰۳ با موضوع «خدمات‌رسانی عدالت‌محور دولت» برگزار شد. این مناظره نیز همچون مناظره اول با محوریت اصلی اقتصادی آغاز شد اما سپس در بخش دوم و سوم، به موضوعات اجتماعی با محوریت «ارتقای نظام سلامت» و «ارتقای نظام آموزشی و علمی» به عنوان موضوعات «خدمت‌عدالت‌محور دولت» پرداخته شد. سیدامیرحسین

مادامی که چرخه فقر وجود دارد، رفاه معنایی نخواهد داشت

سعید جلیلی به عنوان آخرین کاندیدی که در رابطه با موضوع توزیع پارانه‌ها در فرصت تخصیصی به بیان دیدگاه خود می‌پرداخت، بر توزیع عادلانه و به بهترین شکل پارانه‌ها به مردم تأکید کرد و گفت: وظیفه دولت است که منابع در اختیار را عادلانه و به بهترین شکل، بین مردم توزیع کند. متأسفانه در حال حاضر خانواده‌های که ۳ خودرو دارد، ۱۲ برابر کسی که خودرو ندارد پارانه دریافت می‌کند، این در حالی است که ۴۴ درصد خانواده‌های ایرانی اصلاً خودرو ندارند و از پارانه بنزین محروم هستند، این اصلاً درست نیست. جلیلی وعده داد: انرژی به بهترین شکل و عادلانه توزیع می‌شود، سید غذایی شامل ۱۳ کالا در اختیار مردم قرار می‌گیرد، طرح سفر و روستا اجرائی و فقر و بیکاری تمام می‌شود. وی تصریح کرد: به میزانی که پارانه می‌دهیم از خانواده‌ها مالیات اخذ می‌کنیم. به طور مثال خانواده‌های ۴ نفره با میانگین دریافتی ۱۴ میلیون تومان حقوق، طبق قانون مالیات، قریب به ۱۰ درصد از حقوق خود مالیات می‌پردازد؛ این خانواده که به ازای هر نفر

حفظ قدرت خرید خانوارها برعهده شخص رئیس جمهور است

محمدباقر قالیباف، کاندیدای چهاردهمین دوره انتخابات ریاست‌جمهوری برنامه‌هایی درباره فقرزایی و حمایت از سفره خانوارها مطرح کرد و وظیفه حفظ قدرت خرید خانوارها را مستقیماً برعهده شخص رئیس‌جمهور دانست. او معتقد است از اساس در نظام توزیع پارانه‌ها، هدفمند عمل نشده است، چراکه باید در استفاده از انفال به عنوان اموال عمومی، عدالت رعایت و از تبعیض جلوگیری شود. او نیز همچون قاضی‌زاده‌هاشمی معتقد است باید پارانه با حفظ عدالت، به انتهای زنجیره (یعنی مصرف‌کننده) داده شود. وی ضمن تأکید بر اینکه تورم، از جمله مشکلات جدی کشور است، اظهار کرد برنامه دارد که در دولت خود، این تورم را با افزایش حقوق مردم به دو طریق جبران کند. این افزایش

چرا مشکلات جدی را پاسخ نمی‌دهید؟

است. در مناظره پنجشنبه‌شب نیز دوباره این موضوع را پیش کشید و گفت: باید به اعتمادسازی و پیشینه خود بازگردیم که با صداقت چه کرده‌ایم؟ حقیق و واقعیت‌های اجتماعی را قبول نداشتیم و هیچ تلاشی هم برای کنترل و خنثی‌سازی آن نکردیم، حال برای آن نسخه می‌پیچیم؟ معلوم است مردم قبول نمی‌کنند و راهکارها هم ناقص می‌ماند. وی گویا دارد که چرا به علت‌ها نمی‌پردازیم و تصور می‌کنیم با سکوت و پاک کردن صورت مسئله می‌توانیم از مشکلات جهش کنیم؟ ما هنوز حاضر نیستیم به مشکلات اساسی اشاره کنیم. پارانه سوخت ۱۲۰ میلیارد دلاری باید به‌صورت جدی مورد توجه قرار گیرد اما بزرگوارانی که دور این میز نشسته‌اند اصلاً نمی‌خواهند به موضوعات جدی کشور بپردازند، اصلاً نمی‌خواهند پاسخ دهند، می‌خواهند به سکوت بگردند.

مصطفی پورمحمدی در حوزه نظام توزیع پارانه‌ها، ضمن اینکه معتقد است «خدمات‌رسانی عدالت‌محور» مسأله اساسی برای همه دولت‌هاست، اظهار کرد طی دو دهه گذشته، این موضوع جدی‌تر مطرح شد تا پارانه‌ها به نحوی توزیع شود که خدمت مناسب به همه طبقات (ویژه محرومان) برسد و عدالت هم رعایت شود اما واقعیت این است که این حجم توزیع پارانه‌ها، نه تنها موجب آسایش و آرامش و رضایت طبقه محروم نشد که مشکلات اقتصادی بیشتر هم شد. وی معتقد است نظام نچندان عدالت‌محور توزیع پارانه‌ها، صرفاً منجر به غنی شدن یک عده و کم شدن دهک‌های طبقه متوسط و فقیر شدن طبقات پایین و گسترش دهک‌های فقیر شد. در حقیقت زمانی که توسعه توزیع پارانه‌ها با تحریم‌ها همزمان و موضوع انکار شد، فقر هم دامنگیر شد. به اعتقاد این کاندیدای انتخابات ریاست‌جمهوری، عملاً ۱۰-۱۱ سال است وضع به همین شکل باقی مانده و اقتصاد ما برای تبادل مالی قفل است لذا مشکل این است که منابع نداریم و اقتصاد ما در ریل درستی قرار ندارد. متأسفانه واقعیت این است که نمودارها منفی است؛ در همه دوره‌ها نقدینگی و تورم بیشتر شده و خط فقر توسعه یافته و فاصله بین غنی و فقیر افزایش یافته است. پورمحمدی که طی ۲ هفته اخیر (از زمان تأیید صلاحیت تاکنون) در همه صحبت‌های خود بر جلب اعتماد و اعتمادسازی تأکید مود داشته

پارانه‌ها را باید به دهک‌های پایین تخصیص داد

مسعود پزشکیان در فرصت ۴ دقیقه‌ای صحبت‌های خود در حوزه اقتصاد، ضمن ارائه نمودارهای اقتصادی، مصرف دهک‌های پایین و بالای جامعه در رابطه با پارانه‌های انرژی و بنزین را و هشتک‌ها توصیف کرد و معتقد است اختلاف بسیاری میان دهک‌های بالا و پایین وجود دارد؛ به کسانی که توانمند هستند، بیشتر امکانات داده شده و به آنهایی که ضعیف‌ترند، تخصیص کمتری صورت گرفته است. وضعیت جمعیت زیر خط فقر، بدتر شده که بهتر نشده است؛ مناطق در حاشیه و مرزها به‌شدت وضع نامناسبی دارند، لذا برای آنکه بخواهیم این بی‌عدالتی را اصلاح کنیم، باید اولویت نخست پیدا شود. وی چگونگی حل این مشکل را در گام اول، به داشتن زبان و نگاه مشترک می‌بیند و معتقد است

در هر خانواده، حداقل یک نفر باید شاغل باشد

سیدامیرحسین قاضی‌زاده‌هاشمی در بخش اول صحبت‌های خود ضمن اشاره به اینکه رشد اقتصادی در دهه ۹۰، به صفر نزدیک یا حتی منفی هم شد، حاصل آن را ۳۰ درصد کوچک شدن سفره مردم دانست و تأکید کرد بر خورد با فقر در کشور، باید ریشه‌های شکل بگیرد. این کاندیدا شرایط فقر در جامعه را به گونه‌ای توصیف کرد که ۳۰ درصد از مردم کشور، درآمد کمتر از ۱۲ میلیون تومان دارند و نیمی از این ۳۰ درصد، حتی یک شاغل هم در خانواده خود ندارند لذا وی وعده داد که این موضوع را حتماً در دستور کار دولت خود قرار خواهد داد. وی ضمن گویا از اینکه شخص نبودن ۱۰۰ میلیارد دلار توزیع‌شده طی دهه‌های اخیر که منفعت آن صرفاً برای قاچاقچیان سوخت و... بود و منجر به رشد معیشت مردم نشد، تأکید کرد که حتماً دارایی‌های در اختیار دولت که متعلق به مردم است، باید به خود مردم منتقل شود (اقدامی که در بنیاد شهید هم اجرائی و این سازمان از بنگاه‌داری به نفع مردم خارج شد). بر این اساس باید در سازوکارهای مندرج در هدفمندی پارانه‌ها اصلاحاتی اتفاق

بیفتد تا مجموعه جامعه از آن برخوردار شود. افرادی که درآمدشان بیش از هزینه‌شان است، بر اساس کل درآمد خود، مالیات می‌پردازند؛ پارانه را باید به انتهای زنجیره مردم دانست و ابتدای زنجیره نیز نیاز به توجه دارد. دیگر ایده‌ای که قاضی‌زاده‌هاشمی برای دولت خود مطرح کرد، این بود که تصمیم دارد پارانه‌ها را در انتهای زنجیره توزیع کند البته قصد ندارد از ابتدای زنجیره نیز غافل شود و معتقد است باید به تولیدکنندگان نیز کمک کرد. او قصد دارد برنامه‌های یکپارچه برای مالیات و پارانه تعریف کند تا براساس آن، افرادی که درآمد بیش از هزینه‌شان دارند، بر اساس کل درآمد خود مالیات بپردازند.

پارانه انرژی به خانواده‌ها تخصیص می‌یابد

علیرضا زاکانی در صحبت‌های خود در این حوزه، گویی با یک تیر دو نشان زد. وی اعلام کرد پارانه طلایی تنظیم کرده‌ایم، به ازای آن در خانوار به هر خانواده وعده می‌دهد که از ابتدای شروع دولت خود، برای خانوارها حساب ویژه باز خواهد کرد و اعتبار واریز شده به این حساب را مصون از تورم دولت خودت نگه خواهد داشت، همچنین این همان ابتدای دولت خدمت، قصد دارد به ازای هر نفر، ۲۲ میلیون تومان پارانه انرژی به اعتبار طلا پرداخت کند. با حساب و کتاب وی، دهک اول شرایط ویژه‌ای پیدا می‌کنند، مگر کسانی که در مصرف صرفه‌جویی نکنند، ضمن اینکه بنزین از ۳۰۰۰ به ۱۵۰۰ تومان کاهش می‌یابد و قیمت‌های دیگر نیز تغییر نمی‌کند و پارانه به حلقه ماقبل آخر و فرآیند تولید، توزیع و مصرف پرداخت خواهد شد.

تخصیص پارانه از تولید تا توزیع بود. نامزد چهاردهمین دوره انتخابات ریاست‌جمهوری وعده می‌دهد که از ابتدای شروع دولت خود، برای خانوارها حساب ویژه باز خواهد کرد و اعتبار واریز شده به این حساب را مصون از تورم دولت خودت نگه خواهد داشت، همچنین این همان ابتدای دولت خدمت، قصد دارد به ازای هر نفر، ۲۲ میلیون تومان پارانه انرژی به اعتبار طلا پرداخت کند. با حساب و کتاب وی، دهک اول شرایط ویژه‌ای پیدا می‌کنند، مگر کسانی که در مصرف صرفه‌جویی نکنند، ضمن اینکه بنزین از ۳۰۰۰ به ۱۵۰۰ تومان کاهش می‌یابد و قیمت‌های دیگر نیز تغییر نمی‌کند و پارانه به حلقه ماقبل آخر و فرآیند تولید، توزیع و مصرف پرداخت خواهد شد.

مناظره اقتصادی دوم فقط تشریح مشکلات بود

پیش از تحریم‌ها هم مشکلات اقتصادی داشتیم. استاد اقتصاد درباره چالش دوگانه تحریم و مذاکرات میان کاندیدها گفت: پیش از اینکه تحریم‌ها علیه کشور ما وضع شود هم مشکلات اقتصادی داشتیم. مشکل عدم بهره‌وری قبل از تحریم‌ها هم مطرح بود. مسأله تحریم جز فشارهایی که خودش ایجاد می‌کند، ناکارآمدی سیستم اقتصادی نیز موجب تشدید اثرات آن می‌شود و بسیاری از مردم این فشارها را در زندگی خود احساس می‌کنند.

وی افزود: وقتی کاندیدها از راهکار برای خط فقر سخن می‌گویند باید بدانیم خط فقر در کشور ما یک خط فقر ثابت نیست و روزانه بر تعداد افراد و خانواده‌هایی که زیر خط فقر قرار می‌گیرند افزوده می‌شود. ممکن است برخی افراد در ۳ ماه اول سال بتوانند معاش خود را تأمین کنند اما چون تورم رو به گسترش است، قدرت خرید مردم پایین می‌آید و در واقع اثرات تحریم بیشتر دیده می‌شود، بنابراین نمی‌توان نسبت به نقش تحریم‌ها بی‌تفاوت بود، اگر چه اغراق زیاد هم روا نیست.

اگر تحریم مدیریت نشود، برنامه‌ها ناکارآمد خواهد بود

سعادت در ادامه گفت: باید موضوع تحریم مدیریت شود. اگر کاندیدی برنامه درست هم داشته باشد با یک تحریم جدید، قیمت‌ها بالا می‌رود و برنامه تحت

تأثیر قرار می‌گیرد، لذا در راستای موضوع نقش تحریم‌ها در معیشت مردم باید یک سیاست عزت‌مندانه و علاقه‌پسندانه شود به طوری که عزت مردم و نظام حفظ شود.

پرداخت عادلانه پارانه

سعادت در تحلیل نقاط قوت و ضعف موضع کاندیدها نسبت به عادلانه کردن پارانه گفت: مسأله‌ای که در این مناظره عمدتاً اشاره می‌شد، مقایسه بین دهک‌های درآمدی ویژه در حوزه انرژی بود. کاندیدها معتقدند خانواده‌هایی که خودروی بیشتری دارند از پارانه بیشتری استفاده می‌کنند و باید این معضل تعدیل شود. این مسائل قبل از این هم بارها گفته شده است. یا در مسأله آموزش و پرورش، از عدالت آموزشی و مقایسه آن با درآمد خانوارها سخن گفته شد که تشریح مواضع قبلی بود. استاد اقتصاد افزود: در این زمینه برخی کاندیدها به راهبردهایی اشاره کردند که تا حدودی معقول به نظر می‌رسید. برخی گفتند اگر پارانه‌ها مستقیماً پرداخت شود، خانواده‌ها می‌توانند خودشان آن را مدیریت کنند که این از نقاط قوت مناظره بود. علاوه بر این پرداختن به موضوع زنجیره پارانه‌ها یکی دیگر از نقاط قوت این مناظره بود. پیش از این شاید بسیاری از کارشناسان و صاحب‌نظران در زمینه پرداخت پارانه به ابتدای زنجیره تولید، نظرات پراکنده و متفاوتی داشتند اما به

